

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

سبقت کلی

«سال ۱۳۹۱، سال تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی»

شماره: ۹۱/۲۹۲۰۸۷

تاریخ: ۱۳۹۱/۱۱/۰۲

درد

شماره:

تاریخ:

پیوست:

جهت اطلاع مدیران عامل کلیه بانک‌های دولتی و غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و مؤسسه

اعتباری توسعه ارسال گردید.

با سلام

احتراماً، به استحضار می‌رساند کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در بیست و پنجمین جلسه مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۰۳ تصمیمات ذیل را در خصوص دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر صندوق‌های قرض‌الحسنه مؤسسات اعتباری مصوب شانزدهمین جلسه مورخ ۱۳۹۰/۰۳/۰۴ کمیسیون اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موضوع بخشنامه شماره ۹۰/۶۲۶۹۰ مورخ ۱۳۹۰/۰۳/۲۲ اتخاذ نمود:

• تعریف عبارت "فعالیت قرض‌الحسنه" مندرج در ماده (۱) دستورالعمل مزبور به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

"فعالیت قرض‌الحسنه: جذب سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز ریالی و اعطای قرض‌الحسنه."

• تبصره‌ای به شرح ذیل به ماده (۲) دستورالعمل فوق‌الذکر اضافه می‌گردد:

"تبصره - فعالیت قرض‌الحسنه پس‌انداز ارزی مشمول فعالیت صندوق نمی‌گردد."

در خاتمه ضمن ایفاد نسخه نهایی «دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر صندوق‌های قرض‌الحسنه مؤسسات اعتباری»، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به کلیه واحدهای ذی‌ربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت گردد. ۱۴۳۲۱۰۸/۱/۸

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

مرتضی ستاک

۳۸۱۶

امیر حسین امین آزاد

۳۲۱۵-۰۲

پیوست: ۷ برگ.

تهران - بلوار سروالاد - شماره ۱۴۴، تلفن: ۲۹۹۵۱

صفحه پستی: ۷۱۷۷/۱۵۸۷۵، فاکس: ۶۶۷۲۵۶۷۴، سایت اینترنتی: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی
اداره مطالعات و مقررات بانکی

«دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر
صندوقهای قرض الحسنه مؤسسات اعتباری»

سال ۱۳۹۱

"بسمه تعالی"

«دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر صندوق‌های قرض‌الحسنه مؤسسات اعتباری»

مقدمه

به منظور حمایت، تشویق و گسترش فرهنگ قرض‌الحسنه و هم‌چنین در اجرای تکالیف قانونی مقرر در بند «الف» ماده ۸۶ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه، مصوب سال ۱۳۸۹ و تبصره ۱ ماده ۱۲ سیاست‌های پولی، اعتباری و نظارتی نظام بانکی کشور در سال ۱۳۹۰، مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۵ شورای پول و اعتبار، و در چارچوب بند «الف» ماده ۲ آیین‌نامه اصلاحی ثبت تشکیلات و مؤسسات غیرتجارتی مصوب سال ۱۳۳۷، «دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر صندوق‌های قرض‌الحسنه مؤسسات اعتباری» به شرح ذیل تصویب می‌گردد:

ماده ۱- در این دستورالعمل عناوین ذیل به جای عبارات مربوطه به کار می‌رود:

دستورالعمل: دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر صندوق‌های قرض‌الحسنه مؤسسات

اعتباری

بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

صندوق: صندوق قرض‌الحسنه مؤسسه اعتباری

مجوز تأسیس: مجوز کتبی بانک مرکزی که پس از طی مراحل پیش‌بینی شده در این دستورالعمل و

برای ثبت صندوق در مرجع ثبت شرکت‌ها صادر می‌شود.

مجوز فعالیت: مجوز کتبی بانک مرکزی که به منظور شروع فعالیت صندوق صادر می‌شود.

مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که قصد انجام فعالیت قرض‌الحسنه را دارد.

فعالیت قرض الحسنه: جذب سپرده قرض الحسنه پس انداز ریالی و اعطای قرض الحسنه.^۱

ماده ۲- مؤسسه اعتباری که قصد فعالیت قرض الحسنه دارد، موظف است با تأسیس صندوق، فعالیت‌های قرض الحسنه خود را در این صندوق متمرکز نموده و از انجام فعالیت قرض الحسنه در خارج از چارچوب صندوق اکیداً خودداری نماید.

تبصره ۱- فعالیت قرض الحسنه پس انداز ارزی مشمول فعالیت صندوق نمی‌گردد.^۲

ماده ۳- مؤسسه اعتباری مکلف است طی یک دوره سه ماهه با اخذ مجوز از بانک مرکزی، اقدام به تأسیس صندوق و تفکیک و انتقال حساب‌های قرض الحسنه خود به صندوق نماید.

ماده ۴- صندوق موظف است در مکاتبات یا تبلیغات خود از عبارت «صندوق قرض الحسنه بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی» استفاده نماید.

ماده ۵- ایجاد شعبه توسط صندوق، موکول به تایید قبلی بانک مرکزی است. جابجایی دفتر مرکزی و شعب صندوق لازم است قبلاً به اطلاع بانک مرکزی رسانده شود.

ماده ۶- سرمایه صندوق حداقل پنجاه میلیارد (۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال می‌باشد. این مبلغ باید توسط مؤسسه اعتباری تامین شود.

تبصره ۱- سرمایه اختصاص یافته توسط مؤسسه اعتباری برای تأسیس صندوق نباید از منابع سپرده گذاران تامین گردد.

ماده ۷- مؤسسه اعتباری باید به همراه درخواست کسب مجوز تأسیس صندوق، مدارک و اطلاعات ذیل را به بانک مرکزی ارائه نماید:

- اساسنامه پیشنهادی صندوق (مطابق با اساسنامه نمونه بانک مرکزی)
- نام و مشخصات، میزان تحصیلات، سابقه فعالیت و سمت‌های قبلی اعضای هیأت امناء، هیأت مدیره و مدیرعامل پیشنهادی
- التزام کتبی مدیرعامل مؤسسه اعتباری مبنی بر انجام عملیات طبق مقررات این دستورالعمل

^۱ اصلاح شده بر اساس بند ۱ از بیست و پنجمین صورتجلسه مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۰۳ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

^۲ اصلاح شده بر اساس بند ۱ از بیست و پنجمین صورتجلسه مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۰۳ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

ماده ۸- صدور مجوز تأسیس منوط به رعایت مفاد این دستورالعمل و تأیید اساسنامه صندوق توسط بانک مرکزی است.

ماده ۹- اعضای هیأت امنای صندوق باید از میان اعضای هیات مدیره مؤسسه اعتباری انتخاب گردند.

ماده ۱۰- مسئولیت انتخاب هیات مدیره و مدیر عامل بر عهده هیات امناء می باشد.

تبصره ۱- حداقل یک نفر از اعضای هیات مدیره صندوق باید از اعضای هیات مدیره مؤسسه اعتباری باشد.

تبصره ۲- رئیس هیات مدیره صندوق باید از اعضای هیات امنای صندوق باشد.

تبصره ۳- اکثریت اعضای هیات مدیره صندوق باید از میان اشخاصی غیر از اعضای هیات مدیره مؤسسه اعتباری انتخاب شوند.

ماده ۱۱- انتخاب اعضای هیات امناء، هیات مدیره و مدیرعامل منوط به تایید بانک مرکزی است.

ماده ۱۲- بانک مرکزی پس از دریافت اساسنامه ثبت شده، آگهی ثبت در روزنامه رسمی (یا رسید دریافت روزنامه) و سایر مدارک لازم و همچنین اسامی صاحبان امضای مجاز، ظرف مدت ده روز نسبت به صدور مجوز فعالیت اقدام می نماید.

تبصره- مؤسسه اعتباری برای شروع فعالیت صندوق باید از بانک مرکزی مجوز فعالیت دریافت نماید.

ماده ۱۳- ارکان صندوق عبارتند از: هیأت امناء، هیأت مدیره، مدیرعامل و بازرس یا بازرسان.

تبصره- شرایط و نحوه انتخاب ارکان، به ترتیب مندرج در اساسنامه صندوق می باشد.

ماده ۱۴- منابع مالی صندوق از محل های زیر قابل تأمین می باشد:

الف - سرمایه صندوق: این منابع به صورت آورده نقدی و غیرنقدی است و تا قبل از انحلال و

تصفیه کامل امور صندوق، اعم از بازپرداخت سپرده ها و ایفای تعهدات آن قابل مطالبه

نمی باشد.

ب - وجوه دریافتی از اشخاص تحت عنوان سپرده قرض الحسنه پس انداز

پ - هدایا و کمک‌های نقدی و غیرنقدی اشخاص حقیقی و حقوقی: صندوق در قبال دریافت این منابع هیچ‌گونه تعهدی بر استرداد یا اعطای امتیاز و امثال آن به اهدا کنندگان یا سایر اشخاص ندارد.

ت - موقوفات، وصایا، خیرات و میراث و ... : این منابع توسط اشخاص نیکوکار به منظور اعطای تسهیلات قرض‌الحسنه در چارچوب وظایف صندوق در اختیار آن قرار می‌گیرد.

ث - کارمزد دریافتی: کارمزد مندرج در ماده ۲۲ و همچنین حق عاملیت دریافتی بابت موارد ذکر شده در ماده ۱۸ این دستورالعمل باید برای تأمین هزینه‌های جاری صندوق مورد استفاده قرار گیرد و در صورت وجود مازاد، مبلغ آن به عنوان یکی از منابع صندوق مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ج - سایر منابع به تأیید بانک مرکزی.

ماده ۱۵- صندوق صرفاً می‌تواند نسبت به گشایش حساب قرض‌الحسنه پس‌انداز اقدام نماید.
ماده ۱۶- مسئولیت ضمانت بازپرداخت سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز بر عهده موسسه اعتباری می‌باشد.

ماده ۱۷- به سپرده‌های اشخاص نزد صندوق هیچ‌گونه سودی تعلق نمی‌گیرد.

ماده ۱۸- صندوق موظف است حساب قرض‌الحسنه ویژه برای وجوه تودیع شده توسط اشخاص حقیقی و حقوقی افتتاح نماید و بر اساس شرایطی که به موجب قرارداد عاملیت منعقد شده فی ما بین تودیع‌کننده و صندوق منعقد می‌شود، تسهیلات قرض‌الحسنه را به اشخاص حقیقی و حقوقی اعطا نماید.

ماده ۱۹- افتتاح حساب قرض‌الحسنه سکه طلا توسط صندوق صرفاً با مجوز بانک مرکزی امکان‌پذیر است. در این حساب اعطای تسهیلات و بازپرداخت آن به صورت سکه طلا خواهد بود.

ماده ۲۰- مصارف صندوق صرفاً در قالب تسهیلات قرض‌الحسنه انجام می‌پذیرد. این تسهیلات برای رفع نیازهای ضروری و بر اساس مقررات مصوب شورای پول و اعتبار اعطا خواهد شد.

ماده ۲۱- حداکثر مبلغ تسهیلات قابل پرداخت به هر شخص توسط بانک مرکزی تعیین می‌شود.

تبصره - تسهیلات قابل پرداخت از محل وجوه تودیع شده موضوع ماده ۱۸ این دستورالعمل، از محدودیت‌های این ماده مستثنی است.

ماده ۲۲- صندوق بابت تسهیلات قرض الحسنه اعطایی، از مشتریان خود صرفاً می‌تواند کارمزد دریافت نماید.

تبصره - حداکثر نرخ کارمزد تسهیلات قرض الحسنه اعطایی از سوی صندوق توسط بانک مرکزی تعیین خواهد شد.

ماده ۲۳- ارائه هرگونه برنامه زمان بندی برای اعطای تسهیلات قرض الحسنه در قبال سپرده گذاری برای مدت معین در چارچوب برنامه جدولی براساس نوبت و مبلغ و موارد مشابه توسط صندوق ممنوع است.

ماده ۲۴- اعطای جوایز به دارندگان حساب‌های سپرده قرض الحسنه پس انداز، مطابق مقررات مصوب شورای پول و اعتبار می‌باشد.

ماده ۲۵- پس از ایجاد صندوق، انجام هر گونه فعالیت قرض الحسنه پس انداز توسط مؤسسه اعتباری ممنوع می‌باشد.

تبصره - مؤسسه اعتباری در دوران انتقال نمی‌تواند مانده پس انداز قرض الحسنه را به غیر از تسهیلات قرض الحسنه اختصاص دهد.

ماده ۲۶- صندوق موظف به ایجاد سامانه جامع اطلاعاتی برای حساب های خود می‌باشد.

ماده ۲۷- صندوق مکلف است امکان دسترسی بر خط بانک مرکزی به سامانه جامع اطلاعاتی خود را فراهم نماید.

ماده ۲۸- صندوق موظف است تمامی عملیات خود را بر اساس استانداردهای حسابداری و ضوابط مورد تأیید بانک مرکزی اجرا و ثبت نماید.

ماده ۲۹- صندوق موظف است حسب اعلام بانک مرکزی کلیه اطلاعات مورد نیاز و نیز صورت‌های مالی خود را همراه با یادداشت‌های پیوست، به بانک مرکزی ارائه دهد.

ماده ۳۰- بانک مرکزی در هر زمان که تشخیص دهد، می‌تواند بازرسان خود را جهت رسیدگی به حساب‌های صندوق اعزام نماید. مدیران صندوق مکلفند تمامی اسناد، مدارک و دفاتر خود را

جهت این گونه رسیدگی‌ها ارائه نمایند و امکان رسیدگی‌های لازم را برای بازرسان بانک مرکزی فراهم سازند.

ماده ۳۱- چنانچه در رسیدگی‌های بانک مرکزی تخلف از ضوابط احراز گردد، موارد به تشخیص این بانک جهت اصلاح رویه به صورت اخطار کتبی با قید مهلت به صندوق مربوط اعلام می‌شود. تبصره- در صورتی که گزارش‌های بازرسان بانک مرکزی و بررسی‌های این بانک، حکایت از اصرار بر ادامه تخلف صندوق ذیربط داشته باشد و یا تخلفات صندوق موردنظر، آشکارا مغایر با مقررات و موازین قانونی موجود باشد و یا دامنه شکایات از صندوق مربوط از حد متعارف بالاتر ارزیابی شود، در این صورت بانک مرکزی می‌تواند نسبت به ابطال مجوز فعالیت صندوق موردنظر اقدام نماید.

ماده ۳۲- توقف فعالیت و یا انحلال صندوق پس از طی مراحل قانونی و تعیین تکلیف نحوه بازپرداخت سپرده‌های قرض‌الحسنه و وجوه موضوع حساب قرض‌الحسنه ویژه، موضوع بند «ب» ماده ۱۴ و ماده ۱۸ این دستورالعمل و اعلام قبلی و کتبی مراتب توسط صندوق به بانک مرکزی و کسب موافقت این بانک صورت می‌گیرد.

تبصره- بانک مرکزی تا زمان بازپرداخت آخرین مبلغ وجوه سپرده‌گذاران و وجوه اداره شده، بر عملیات تصفیه صندوق در دوره توقف و انحلال نظارت می‌نماید.

ماده ۳۳- پس از تصفیه امور صندوق، منابع مالی مازاد و سایر اموال صندوق، مطابق اساسنامه و سایر قوانین و مقررات ذیربط به مصرف خواهد رسید.

ماده ۳۴- هرگونه تغییر در اساسنامه صندوق موکول به تأیید قبلی بانک مرکزی است.

ماده ۳۵- صندوق در مواردی که در این دستورالعمل ذکر نشده است، تابع قوانین و مقررات جاری از جمله قانون پولی و بانکی کشور، قانون عملیات بانکی بدون ربا، قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی، قانون مبارزه با پولشویی، مصوبات شورای پول و اعتبار، بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و مقررات بانک مرکزی و سایر قوانین و مقررات موضوعه می‌باشد.

«دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر صندوق‌های قرض‌الحسنه مؤسسات اعتباری» در یک مقدمه، ماده ۳۵ و ۱۲ تبصره در شانزدهمین جلسه مورخ ۱۳۹۰/۳/۴ کمیسیون اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ آن به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی لازم الاجرا می‌باشد.